

Seat No. : _____

TQ-102

B.A. Sem.-III

May-2013

Sanskrit (EC-I-201)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

१. (अ) नीचेनाभांथी कोर्धपण्ण षे श्लोकोनो अनुवाद करो : ७
1. (A) Translate any **two** of the following verses : 7
- (१) महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी
स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नीस्त्वयि गिरः ।
अथावाच्यः सर्पः स्वमसिपरिणामावधि गृणन्
ममाच्येषः स्तोत्रे हर ! निरपवादः परिकरः ॥
- (२) किमीरः किंकाय स खलु किमुपायस्त्रिभुवनं
किमाधारो धाता सृजसि किमुपादान इति च ।
अतर्क्यैश्वर्ये त्वच्यनवसरदुःस्थो हतपियः
कुतर्कोऽयं कांश्चिन्मुखरयति मोहाय जगतः ॥
- (३) महोक्ष खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिनः
कपालं चेतीचत्तव वरद तंत्रोपकरणम् ।
सुरास्तां तामृद्धिं दधसि तु भवद्भ्रूप्रणिहितां
न हि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णां भ्रमयति ॥
- (४) हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयो
र्चदेकोने तस्मिन् निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ।
गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवयुषा
त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्सि जगताम् ॥
- (ब) नीचेनाभांथी षे ससन्दर्भ सभज्ञावो : ४
- (B) Explain any **two** of the following : 4
- (१) न हि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ।
(२) विकारोऽपि श्लाध्यो भुवनभयभङ्गव्यसनिनः ।
(३) जगद्रक्षायै त्वं नहसि नमु वामैव विभुता ।
(४) त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्सि जगताम् ।

- (ક) નીચેના પ્રશ્નોનાં એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૩
- (C) Answer the following questions in **one** or **two** sentences : ૩
- (૧) ત્રયી સાંખ્યં યોગઃ પશુ પતિમતં વૈષ્ણવમિતિ – સમજાવો.
- (1) Explain – ત્રયી સાંખ્યં યોગઃ પશુ પતિમતં વૈષ્ણવમિતિ ।
- (૨) શિવને ‘ત્રિપુરહર’ શા માટે કહે છે ?
- (2) Why shiva is called ‘ત્રિપુરહર’ ?
- (૩) વિષ્ણુએ શિવની ભક્તિ કરવા શું કર્યું હતું ?
- (3) How did Vishnu show his devotion to Lord Shiva ?

૨. (અ) શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્ર માં વર્ણવેલ શિવનું સ્વરૂપ. ૭
2. (A) The character of શિવ in શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રમ્ । 7

અથવા/OR

શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રને આધારે પુષ્પદન્તની શૈલીની ચર્ચા કરો.

The style of પુષ્પદન્ત on the base of શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રમ્ ।

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪
- (B) Translate any **one** of the following verses : 4

- (૧) પ્રજાનાથં નાથ પ્રસભમભિકં સ્વાં દુહિતરં
ગતં રોહિદભૂતાં રિરમચિષુમૃષ્યસ્ય વયુષા ।
ધનુષ્પાણેર્યાતં દિવમપિ સપત્રાકૃતમમું
ત્રસન્તં તેઽદ્યાપિ ત્યજતિ ન મૃગવ્યાધરભસઃ ॥
- (૨) નમો નેદિષ્ટાય પ્રિયદવ દવિષ્ટાય ચ નમો
નમઃ ક્ષોદિષ્ટાય સ્મરહર મહિષ્ટાય ચ નમઃ ।
નમો વર્ષિષ્ટાય ત્રિનયન ચવિષ્ટાય ચ નમો
નમઃ સર્વસ્મે તે તદિદમિતિ સર્વાચ ચ નમઃ ॥

- (ક) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર નોંધ લખો : ૩
- (C) Write notes on any **two** of the following : 3
- (૧) પુષ્પદન્ત
- (૨) શિવતાંડવ
- (૩) સ્મરહર

૩. (અ) મિથક અને સાહિત્યનો સંબંધ સમજાવો. ૭
3. (A) Explain redation between Myth and Literature. 7

અથવા/OR

મિથકની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ સમજાવો.

Explain – different definitions of મિથક.

- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પર ટૂંકનોંધ લખો : ૪
- (B) Write short note on any **one** of the following : 4
- (૧) મિથક અને મનોવિજ્ઞાન
- (1) Myth and Psychology
- (૨) મિથક અને રાજનીતિ
- (2) Myth and Politics
- (ક) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દ પર નોંધ લખો : ૩
- (C) Write notes on any **two** words of the following : 3
- (૧) પશુપતિ
- (૨) વરદ
- (૩) ગિરિથ:
- (૪) ત્રિનયન

૪. (અ) શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રનું સ્તોત્રકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૭
4. (A) Evaluate શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રમ્ as a સ્તોત્રકાવ્ય. 7

અથવા/OR

સ્તોત્રકાવ્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સંક્ષેપમાં ચર્ચો.

Explain in brief the origin and development of સ્તોત્રકાવ્ય.

- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પર ટૂંકનોંધ લખો : ૪
- (B) Write short note on any **one** of the following : 4
- (૧) ‘શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રમ્’ – શીર્ષક
- (1) The Title – ‘શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રમ્’
- (૨) મહાકાવ્યોમાં સ્તોત્ર
- (2) સ્તોત્ર in epics

- (ક) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૩
- (C) Answer the following question in **one** or **two** sentences : ૩
- (૧) કોઈપણ બે સ્વતંત્ર સ્તોત્ર કાવ્યોનાં નામ આપો.
- (1) Give any two names of સ્વતંત્ર સ્તોત્ર કાવ્ય.
- (૨) 'સ્તોત્ર' શબ્દનો અર્થ આપો.
- (2) Give the meaning of the word 'સ્તોત્ર'.
- (૩) કોઈપણ બે જૈન સ્તોત્ર કાવ્યોનાં નામ આપો.
- (3) Give any two names of poems of Jain Stotras.

૫. (અ) નીચેના પ્રશ્નોનાં એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો : ૭

5. (A) Answer the following question in **one** or **two** sentences : 7

- (૧) શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રના રચયિતાનું નામ આપો.
- (1) Give the name of the writer of શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રમ્ ।
- (૨) શિવનાં શ્રુતિ પ્રસિદ્ધ નામો જણાવો.
- (2) Give the names of Shiva as depicted in Shruti.
- (૩) 'અમરવર' શબ્દ સમજાવો.
- (3) Explain the word 'અમરવર' ।
- (૪) ફોઈડના મતે મિથકનો શેની સાથે સંબંધ છે ?
- (4) Which aspect of Psychology is related to Myths according to Freud.
- (૫) કોઈપણ બે વ્યક્તિ પ્રધાન સ્તોત્ર કાવ્યોના નામ આપો.
- (5) Give any two names of poems of devotional stotras.
- (૬) શિવે કામ-દહન શા માટે કર્યું હતું ?
- (6) Why did Shiva fire Kama ?
- (૭) પુષ્પદન્તની પત્નીનું નામ જણાવો.
- (7) Give the name of પુષ્પદન્ત's wife.

(બ) નીચે આપેલાં જોડકાં જોડો : ૭

(B) Match the following words : 7

A	B
(૧) શેષશાયી વિષ્ણુ	(i) અગત્સ્ય
(૨) સમુદ્રપાન	(ii) ક્ષીરસાગર
(૩) કામદેવઃ	(iii) પૃથ્વી
(૪) શતધૃતિ	(iv) સ્મરણશેષ
(૫) ઊર્વી	(v) બ્રહ્મા
(૬) શર્વઃ	(vi) ત્રિપુરનાશ
(૭) પુરમથન	(vii) સંહારક દેવ